

Sygn. akt III C 613/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 04 sierpnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, III Wydział Cywilny

w następującym składzie

Przewodniczący: SSR(del) Andrzej Lipiński

Protokolant: sekretarz sądowy Magdalena Zembrzuska

po rozpoznaniu w dniu 22 lipca 2016r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa D. M.

przeciwko Skarbowi Państwa-Dyrektorowi Aresztu Śledczego W. (...) w W.

o zadośćuczynienie

1. oddała powództwo;
2. odstępuje od obciążenia powoda obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na rzecz pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa;
3. nie obciąża powoda nieuiszczonymi kosztami sądowymi przejmując je na rachunek Skarbu Państwa.

Sygn. akt III C 613/15

UZASADNIENIE

Pozwem skierowanym do Sądu Okręgowego w Warszawie, D. M. wniósł o zasądzenie od Skarbu Państwa – Dyrektora Aresztu Śledczego W. (...) kwoty 200.000 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia orzeczenia do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za naruszenie jego dóbr osobistych w postaci narażania na utratę zdrowia i życia, dyskryminacji, poniżającego i obelżywego traktowania powoda przez służbę więzienną, braku możliwości złożenia skargi na zaniedbania w pozwanej jednostce oraz niewystarczających warunków bytowych panujących w pozwanej jednostce. Powód swoje roszczenie wiązał ogólnie z osadzeniem go w celach nie spełniających standardów w zakresie wyposażenia, złym stanem łazni w jednostce, opieszałością służby więziennej w przypadku zgłoszeń nieprawidłowości przez osadzonych oraz tym, że zdaniem powoda funkcjonariusze drwią z powoda oraz dyskryminują go w odniesieniu do innych więźniów. Powód podnosił nadto, że był zmuszony do wdychania dymu papierosowego w pomieszczeniach szkoły, do której uczęszcza, nie mógł korzystać z toalety znajdującej się w pomieszczeniu widzeń oraz wskazywał, że nadawana przez niego korespondencja nie jest przez dyrekcję placówki przekazywana adresatom /pозew k.2-14/.

Pozwany Skarb Państwa – Dyrektor Aresztu Śledczego W. (...) zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wnosil o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz Skarbu Państwa-Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych. Pozwany podniósł, że powód nie wykazał żadnej z przesłanek odpowiedzialności pozwanego. Powód był zakwalifikowany do odbywania kary pozbawienia wolności w warunkach zakładu karnego przeznaczonego dla

recydywistów penitencjarnych z uwagi na wielokrotną uprzednią karalność i tym samym miał ich świadomość, co nie zniechęciło go do ponownego popełniania przestępstwa i powrotu w to samo miejsce. Ewentualne dolegliwości jakich doświadczył powód wpisane są w karę pozbawienia wolności, nie wykraczały poza miarę wynikającą z istoty kary, a przez to nie stanowiły aktu szykanowania powoda /odpowiedź na pozew k.80-87/.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

D. M. w Areszcie Śledczym W. (...) odbywał karę pozbawienia wolności w okresach od dnia 4 września 2014 r. do dnia 1 października 2014 r., od dnia 23 października 2014 r. do dnia 6 maja 2015 r. oraz odbywają ją od dnia 28 maja 2015 r. do chwili obecnej. W warunkach izolacji penitencjarnej powód przebywa ponownie od 18 lutego 2010 r. / informacja o pobytach i orzeczeniach dotyczących powoda k.88-101/.

Cele, w których przebywał powód wyposażone były w sprzęt kwaterunkowy, tj. łóżka, materace, stoły, taborety, szafki posiadający właściwości użytkowe. Wyposażenie celi poddawane było bieżącej konserwacji. W celach znajdowała się wentylacja grawitacyjna, która sprawdzana była przez uprawnioną firmę kominiarską raz do roku,

a także sprawne okna umożliwiające dopływ świeżego powietrza. Każde okno posiada możliwość mechanicznego otwierania i zamykania, co umożliwia dopływ świeżego powietrza według potrzeb przebywających w celi osadzonych. Zamontowane w oknach kraty pozwalają na swobodne otwieranie okna, a ich umieszczenie podyktowane jest specyfiką jednostki. Dostęp do wody zimnej w celach umożliwiony był osadzonym całodobowo, zaś woda ciepła udostępniana była zgodnie z obowiązującym porządkiem wewnętrznym. W pomieszczeniu sali widzeń znajduje się węzeł sanitarny, z którego korzystać mogą osoby odwiedzające oraz osadzeni w trakcie widzenia, o ile zgłoszą taką potrzebę. Administracja pozwanej jednostki zapewnia odpowiednie środki czystości do utrzymywania porządku w celach i oddziale mieszkalnym, które są dostarczane na oddziały przez magazyniera działu kwatermistrzowskiego raz w miesiącu. W przypadku zgłoszenia potrzeby przez osadzonych oddziałowy wydawał osadzonym środki czystości do podłóg, zlewów czy muszli klozetowych. Na wyposażeniu cel mieszkalnych i oddziału znajdują się szczotki, zmiotki, szufelki, ścierki, wiadra i mopy, które są wymieniane w miarę ich zużycia i zgłaszanych potrzeb. Wymiana pościeli w areszcie odbywa się co dwa tygodnie, a ręczniki i ścierki do wycierania naczyń wymienia się raz w tygodniu, zgodnie z obowiązującym porządkiem wewnętrznym. Powłoki malarskie ścian, sufitów i stan podłóg pozwanej jednostki znajdują się w stanie dobrym i poddawane są bieżącej konserwacji. Łaźnia wyposażona była w stanowiska do kąpieli oddzielone od siebie stałą zabudową oraz zasłony prysznicowe /notatka służbowa mł. chor. J. Z. z dnia 05.10.2015 r. k.103-104/.

Obowiązki funkcjonariuszy działu ochrony realizowane były właściwie. Kontrole sposobu pełnienia służby nie wykazały, aby funkcjonariusze niewłaściwie wykonywali swoje obowiązki. W trakcie wykonywania czynności służbowych funkcjonariusze pozwanego Aresztu Śledczego przestrzegają zasad praworządności i humanitaryzmu. Obowiązek administracji więziennej jakim jest zapewnienie osadzonym bezpieczeństwa osobistego realizowany jest przez funkcjonariuszy m.in. poprzez reagowanie na zapaloną sygnalizację przyzywową /notatka służbowa ppor. A. S. z dnia 05.10.2015 r. k.107; notatka służbowa mł. chor. mgr G. K. z dnia 02.10.2015 r. k.105; notatka służbowa sierż. sztab. T. P. z dnia 03.10.2015 r. k.106; notatka służbowa plut. R. M. z dnia 03.10.2015 r. k.108/.

Na terenie funkcjonującego przy Areszcie Śledczym w W. (...) Centrum (...) obowiązuje całkowity zakaz palenia wyrobów tytoniowych, który jest bezwzględnie egzekwowany przez funkcjonariuszy pozwanego aresztu / notatka służbowa ppor. A. S. z dnia 05.10.2015 r. k.107/.

Zgodnie z obowiązującym w okresie pobytu powoda w pozwanej jednostce penitencjarnej porządkiem wewnętrznym, wprowadzony został zakaz posiadania w celi mieszkalnej m.in. konsol do gier, a także odtwarzaczy CD/DVD ze zintegrowanym monitorem. Zapis odnoszący się o konsol do gier zawarty został w Zarządzeniu nr (...) Dyrektora Aresztu Śledczego W. (...) z dnia 1 października 2014 r. w sprawie ustalenia porządku wewnętrznego w Areszcie Śledczym W. (...). Zakaz ten nie dotyczy osadzonych, którzy zgodę na posiadanie sprzętu RTV uzyskali jeszcze przed wejściem w życie nowych uregulowań prawnych, a dotyczy jedynie próśb złożonych w tym zakresie po 1 października

2014 r. Dyrektor jednostki może zezwolić skazanemu na posiadanie w celi mieszkalnej sprzętu audiowizualnego, komputerowego oraz innych przedmiotów, o ile nie narusza to zasad porządku i bezpieczeństwa obowiązującego w jednostce, a decyzja taka ma charakter fakultatywny i uznaniowy. Odstępstwo zaś od obowiązującego w areszcie porządku dokonywane jest wyłącznie ze szczególnie ważnych powodów.

Listy urzędowe adresowane przez powoda do Centralnego Zarządu Służby Więziennej zostały zarejestrowane w „Rejestrze korespondencji urzędowej wysyłanej przez osadzonych” dnia 7 stycznia 2015 r. oraz 10 lutego 2015 r., tj. w tych samych dniach,

w jakich powód przekazał je administracji, odpowiednio pod numerami 112 i 908. Powyższe przesyłki wysłane zostały przez powoda jako listy zwykle nierejestrowane. Korespondencja wysyłana przez osadzonych jest niezwłocznie przekazywana przez funkcjonariuszy pełniących służbę w kancelarii jawnej Urzędowi Pocztowemu. Nadzoru nad korespondencją prywatną osadzonych w okresie pobytu powoda w pozwanej jednostce dokonywali wyznaczeni koordynatorzy oddziałów penitencjarnych, a w pozostałych pawilonach inspektorzy działu ochrony w pomieszczeniu działu ewidencji bez obecności osadzonych. Powyższe czynności polegały na otworzeniu listu i sprawdzeniu jego zawartości, bez cenzurowania jego treści, a następnie zamknięciu jej poprzez zszywanie zszywaczem lub zaklejenie jej taśmą samoprzylepną. Poddana nadzorowi korespondencja oznaczana była każdorazowo pieczęcią umieszczaną na kopercie o treści „Dokonano kontroli korespondencji w dniu (data kontroli) nr służbowy SW 242-...”. W przypadku stwierdzenia w korespondencji przedmiotów niebezpiecznych i niedozwolonych lub innych, których przesyłanie jest niedozwolone, funkcjonariusz dokonujący nadzoru zawartości listu sporządzał protokół, zaś dyrektor podejmował decyzje o dalszym postępowaniu

z przedmiotami zakwestionowanymi. W Areszcie Śledczym W. (...) każdy z osadzonych ma możliwość korzystania z zajęć poza celą (sportowych i oświatowych). Powód otrzymuje od administracji aresztu ciepłe posiłki, ma zapewnioną opiekę medyczną / wyciąg z Dziennika Korespondencji Urzędowej Wychodzącej Osadzonych k109-111, pismo k.233-234/.

Powód D. M. ma obecnie 40 lat i odbywa karę pozbawienia wolności /informacja k.88./. Powód, jak wynika z pozwu i przedłożonego przez niego oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku i dochodach jest żonaty, posiada dwoje dzieci, nie posiada żadnego majątku, zobowiązany jest za to do płacenia alimentów /oświadczenie k.37-40/.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o złożone do akt sprawy dokumenty, których prawdziwość i moc dowodowa nie był kwestionowana w toku postępowania przez żadną ze stron i Sąd nie znalazł podstawy by czynić to z urzędu, a także na podstawie zeznań powoda i świadków.

Dokonując oceny osobowych źródeł dowodowych Sąd uznał za wiarygodne co do zasady zeznania powoda /protokół rozprawy k.168v - transkrypcja k.191-193/ i świadków: J. S. /protokół k.168 - transkrypcja k.189-191/, Ł. N. /protokół rozprawy k.236-237/ i M. D. /protokół rozprawy k.263-263v./ w całości. Wskazać trzeba jednakże na subiektywny charakter zeznań świadków, jak również powoda, jako współosadzonych oraz zainteresowanych pozytywnym rozstrzygnięciem niniejszego postępowania. Ponadto, zeznania świadków nie korespondowały ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym i stanowiły jedynie próbę poparcia stanowiska powoda.

Sąd postanowieniem z dnia 3 marca 2016 r. oddalił zgłoszone przez powoda wnioski dowodowe o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków A. K., W. Z., A. N., funkcjonariuszy o numerach (...)

i (...), wychowawców na oddziale (...) i dyrektora R. C. jako zgłoszone na okoliczności nie mające istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy / protokół rozprawy k.168v./.

Postanowieniem z dnia 24 maja 2016 r. oddalono zgłoszone przez powoda wnioski dowodowe o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków W. G.

i M. W. oraz dowodu z wizji lokalnej jako nieprzydatnych dla rozstrzygnięcia niniejszego postępowania, mających na celu jedynie przedłużenie niniejszego postępowania, a co za tym powodujących zwłokę w rozpoznaniu sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu powództwo jest nieuzasadnione i jako takie podlegało oddaleniu.

W niniejszej sprawie powód wnosił o zasądzenie na jego rzecz kwoty 200.000 złotych tytułem zadośćuczynienia za naruszenie jego dóbr osobistych w postaci pozbawienia prawa do godnego odbywania kary.

W pierwszej kolejności zważyć należy, że oczywistym jest, iż osoba pozbawiona wolności winna być traktowana w sposób humanitarny i z poszanowaniem przyrodzonej godności człowieka. Pogląd ten znajduje potwierdzenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego i w polskim porządku prawnym. Zgodnie z art. 30 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) przyrodzona i niezbywalna godność człowieka jest nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych. Nie może być wątpliwości, że obowiązek ten powinien być realizowany przez władze publiczne przede wszystkim tam, gdzie władze państwowe realizują swoje zadania represyjne, których wykonanie nie może prowadzić do większego ograniczenia praw człowieka i jego godności, niż to wynika z zadań ochronnych i celu zastosowanego środka. Prawo do godnego odbywania kary pozbawienia wolności niewątpliwie należy zaliczyć do katalogu dóbr osobistych podlegających ochronie. Działania naruszające te dobra mogą zatem rodzić odpowiedzialność Skarbu Państwa na podstawie art. 24 i 448 k. c. Tym samym podzielić należy pogląd prezentowany w tym zakresie w orzecznictwie Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 17 marca 2010 r., sygn. akt II CSK 486/09) . Z kolei w wyroku z dnia 25 kwietnia 1989 r. (I CR 143/89, Legalis) Sąd Najwyższy zważył, że godność osobista jest tą sferą osobowości, która konkretyzuje się w poczuciu własnej wartości człowieka i oczekiwaniu szacunku ze strony innych ludzi. Poczucie to, stanowiące istotny element psychiki człowieka, kształtowane jest przez okoliczności zewnętrzne. Zapewnienie przez Państwo godziwych warunków odbywania kary pozbawienia wolności jest jednym z podstawowych wymagań demokratycznego państwa prawnego, znajdującym wyraz w normach prawa międzynarodowego. Wynika to wprost z art. 10 § 1 ratyfikowanego przez Polskę międzynarodowego paktu praw osobistych i publicznych z dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz. U. z 1977 r., Nr 38, poz. 167 i 169) oraz z art. 3 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.), stanowiących, że każda osoba pozbawiona wolności będzie traktowana w sposób humanitarny i z poszanowaniem przyrodzonej godności człowieka oraz zakazującej nieludzkiego i poniżającego traktowania. Te zasady prawa międzynarodowego wyrażają art. 40, 41 ust. 4 i 47 Konstytucji RP.

Mając na uwadze powyższe podzielane przez Sąd Okręgowy poglądy orzecznictwa oraz ustalony w sprawie stan faktyczny wskazać należy, iż powód zdaje się wywodzić swoje roszczenie z art. 448 k. c. w zw. z art. 23 i 24 k.c., upatrując naruszenia jego dóbr osobistych opisanymi w pozwie działaniami i zaniechaniami pozwanego.

Zgodnie z treścią art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, przykładowo jedynie wyszczególnione w tym przepisie, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. W myśl art. 24 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne; w razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie; na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Stosownie do treści § 2 powyższego unormowania jeżeli wskutek naruszenia dobra osobistego została wyrządzona szkoda majątkowa, poszkodowany może żądać jej naprawienia na zasadach ogólnych. Zgodnie zaś z art. 448 k. c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. W takiej sytuacji przesłanką odpowiedzialności za naruszenie cudzego dobra osobistego jest bezprawność działania, przez którą rozumie się działanie (zaniechanie) sprzeczne z porządkiem prawnym i zasadami współżycia społecznego. Przepis art. 24 k.c. przewiduje domniemanie bezprawności działania naruszającego dobra osobiste, co powoduje, że na nim spoczywa ciężar wykazania, iż jego działanie było zgodne z prawem. Na osobie poszukującej ochrony prawnej spoczywa jednak ciężar udowodnienia, iż doszło do naruszenia dobra osobistego (zgodnie z regułą ogólną wynikającą z art. 6 k.c.). Tak więc – w realiach faktycznych sprawy niniejszej – powód zobligowany był wykazać, że w rzeczywistości

był on osadzony w jednostce penitencjarnej niespełniającej wymogów ustawowych, przez co doszło do naruszenia jego dobra osobistego w postaci prawa do godnego odbywania kary. Dopiero wówczas strona pozwana winna w praktyce udowodnić, że warunki odbywania kary pozbawienia wolności odpowiadały normom wynikającym z przepisów prawa.

Oceniając odpowiedzialność Skarbu Państwa w niniejszej sprawie dodatkowo wskazać należy, że podstawy tej odpowiedzialności określa art.417 § 1 k.c., zgodnie z którym, za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Należy podkreślić, że wynikająca z art.417 k.c. odpowiedzialność Skarbu Państwa oderwana jest od winy, zaś pojęcie „działania organu władzy publicznej” należy rozumieć szeroko, obejmując nim także przypadki zaniechania ze strony organu państwowego lub samorządowego, jeżeli ciążył na nim obowiązek działania wyznaczony przez obowiązujące przepisy prawa. Nadto przepis art.24 k.c., stanowiący podstawę roszczeń z tytułu naruszenia dóbr osobistych, nie wymaga dla odpowiedzialności winy sprawcy oraz przewiduje domniemanie bezprawności jego działania, naruszającego dobra osobiste, co powoduje, że dochodzący ochrony nie musi tej przesłanki udowadniać (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2007r, V CSK 431/06, LEX nr 255593).

Powód w niniejszym procesie dochodził zasądzenia zadośćuczynienia za krzywdę, jakiej doznał w związku z nieprawidłowościami, zdaniem powoda, do jakich dochodziło w placówce penitencjarnej w której przebywał. Zasądzenie zadośćuczynienia pieniężnego ma charakter fakultatywny i jest uzależnione od oceny Sądu, opartej na analizie konkretnej sprawy. Rozważyć zatem należy, czy w istocie naruszono w sposób bezprawny dobra osobiste powoda i z jakim skutkiem.

Jak zostało wyżej wskazane art.24 § 1 k.c. przerzuca ciężar dowodu na pozwanego, który musi wykazać, że jego działania godzące w dobra osobiste innej osoby, nie były bezprawne. Zatem ciężar dowodu, że osadzony odbywa karę pozbawienia wolności zgodnie z obowiązującymi normami i że nie doszło do naruszenia dóbr osobistych, spoczywa zatem na pozwanym. Podkreślił to również Europejski Trybunał Praw Człowieka w orzeczeniach wydanych na gruncie art.3 EKPCz wskazując, że to na państwie spoczywa ciężar wykazania, iż doznane przez osadzonego w zakładzie karnym cierpienia i urazy nie zostały spowodowane postępowaniem władz (wyrok z dnia 4 grudnia 1995 r. w sprawie nr 42/1994/289/591 oraz wyrok z dnia 13 listopada 2003 r. w sprawie Olszewski przeciwko Polsce). W sprawach o ochronę dóbr osobistych nie ma zastosowania ogólna reguła wynikająca z art.6 k.c. i art.232 k.p.c., zgodnie z którą strona powołująca się na daną okoliczność powinna ją udowodnić. Ustawodawca wprowadził domniemanie bezprawności, które pozwany może obalić, udowadniając tym samym istnienie przesłanki egzoneracyjnej wykluczającej jego odpowiedzialność. Jednak w niniejszym przypadku w ocenie Sądu pozwany sprostał wskazanemu obowiązkowi.

Za nieudowodnione Sąd uznał opisywane w pozwie warunki, w których powód miał przebywać w pozwanej jednostce, albowiem nie znajdują one potwierdzenia w materiale dowodowym. D. M. uzasadniając swoje roszczenie podnosił m.in., że umieszczono go w warunkach uniemożliwiających codzienną egzystencję oraz, że poddawany był dyskryminacji przez pracowników i dyrekcję aresztu. W konsekwencji doprowadziło to do rażącego naruszenia dóbr osobistych jak cześć w znaczeniu wewnętrznym (godność osobista i poczucie własnej wartości).

Powód nie wykazał, aby przebywał we wskazywanym przezeń okresie w celach nie spełniających standardów. Jak słusznie zauważył Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 08 maja 2009 r. (sygn. akt VI ACa 1242/08) nie każdy przypadek dyskomfortu psychicznego spowodowany bezprawnym zachowaniem się innej osoby, jest wystarczającą podstawą do poszukiwania ochrony sądowej dóbr osobistych, bowiem należy mieć na uwadze również zobiektywizowaną ocenę zewnętrzną. Konieczne jest także zachowanie proporcji oraz umiaru i nie można nadużywać instrumentów prawnych właściwych tej ochronie do przypadków opierających się w głównej mierze na subiektywnych odczuciach zainteresowanego, gdyż taki sposób postępowania prowadziłby do deprecjonowania samego przedmiotu ochrony. Nawet gdyby przyjąć twierdzenia powoda co do okresowego przebywania w celach niespełniających standardów jeśli chodzi o wyposażenie,

to okoliczność ta, nie może być to automatycznie podstawą do przyznania mu ochrony dóbr osobistych, w tym przyznania zadośćuczynienia. Godzi się w tym miejscu podnieść, że standard odbywania kary pozbawienia wolności w Polsce w ostatnich latach uległ znacznej poprawie. Dodatkowo, pomimo pewnych niedogodności w odbywaniu kary pozbawienia wolności, powód miał zapewnione miejsce do spania i wyżywienie, jak również możliwość korzystania ze świetlicy, odbycia spaceru, całodzienne wyżywienie jak również zapewnioną możliwość bezpłatnego korzystania z opieki medycznej. Niewątpliwie zatem powód miał zapewnione o wiele lepsze warunki bytowe niż znaczna część osób przebywających na wolności, które w przeciwieństwie do powoda, respektują normy prawa karnego, a które często bez swojej winy żyją w niedostatku i ubóstwie. Jak wynika z danych GUS w Polsce z powodu skrajnego ubóstwa cierpi około 2 milionów osób. Ich dochody nie pozwalają na zaspokojenie podstawowych potrzeb. Kolejne 5 milionów zmaga się z trudnymi warunkami życiowymi. W odniesieniu do powoda nie można mówić o niegodziwych, nieludzkich warunkach, wykonywania kary pozbawienia wolności. Z tego też względu za słuszny został uznany przez Sąd rozpatrujący niniejszą sprawę pogląd wyrażony w wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 11 października 2012 r. (I A Ca 455/12, LEX nr 1237235), w którym wskazano, że o naruszeniu dobra osobistego w postaci uchybienia godności osadzonego w zakładzie karnym nie można mówić w przypadku pewnych uciążliwości lub niedogodności związanych z pobytem w takim zakładzie, polegających na niższym od oczekiwanego standardzie celi czy urządzeń sanitarnych, bowiem dla wielu ludzi nie odbywających kary pozbawienia wolności warunki mieszkaniowe bywają często równie trudne. Godność skazanego przebywającego w zakładzie karnym nie jest naruszona, jeżeli odpowiada uznanym normom poszanowania człowieczeństwa. Z tego też względu Sąd uznał za nieuzasadnione żądanie pozwu w zakresie zastosowania środków ochrony dóbr osobistych.

Za niewykazane należało uznać także okoliczności niewystarczającego wyposażenia łaźni powodującego poczucie dyskomfortu, niedostatecznej wentylacji celi, obecności insektów, niemożności korzystania przez osadzonych z toalety znajdującej się

w pomieszczeniu widzeń. Powyższe twierdzenia nie znalazły oparcia w zebranych

w sprawie materiale dowodowym. Podnoszone przez powoda zarzuty dotyczące dyskryminowania powoda przez pracowników pozwanego poprzez uniemożliwienie osadzonemu posiadania w celi sprzętu RTV oraz poprzez niestosowne zwracanie się do powoda i zmuszanie do pracy, a także ich działania mające na celu utrudnianie powodowi wysyłania korespondencji również nie zostały przez niego w żaden sposób udowodnione.

W ocenie Sądu twierdzenia te miały na celu wzmocnienie argumentacji żądań pozwu, zmierzającej w celu uzyskania określonego skutku, a mianowicie uwzględnienia żądania pozwu w niniejszej sprawie. Warunki pobytowe w areszcie, wbrew twierdzeniom powoda, nie były zatem aż tak dolegliwe, aby sięgały do podważenia zasady humanitaryzmu.

Jak wynika z orzeczeń ETS i ETPCZ, jak również ze stanowiska Sądu Najwyższego (por. wyrok z dnia 28 lutego 2007 r., sygn. akt V CSK 431/06) możliwość zasądzenia zadośćuczynienia wynika z kumulatywnego naruszenia podstawowych standardów wykonywania kary pozbawienia wolności, w postaci niezapewnienia każdemu osadzonemu oddzielnego miejsca do spania albo nieoddzielenia urządzeń sanitarnych od reszty pomieszczenia. W niniejszej sprawie brak jest jednak podstaw do przyjęcia, iż powód

w takich warunkach odbywał karę pozbawienia wolności.

Samo skazanie i ukaranie karą pozbawienia wolności zakłada określoną dolegliwość, odnoszącą się do konieczności przebywania w warunkach izolacji w jednym pomieszczeniu z innymi osobami na stosunkowo niewielkiej przestrzeni, limitowanie czasu i form przebywania poza celą, załatwiania potrzeb fizjologicznych w warunkach ograniczenia pełnej intymności, organizowania kąpieli i prania odzieży według pewnych reguł wymuszonych warunkami bytowania w dużej zbiorowości. Dlatego też należne powodowi zadośćuczynienie może obejmować tylko takie cierpienia psychiczne i fizyczne, które wprost nie wynikają z istoty i celu odbywania izolacyjnej kary pozbawienia wolności (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 5 marca 2013 r., sygn. akt I ACa 1200/12).

Odnośnie braku zapewnienia odpowiednich warunków kwaterunkowych oraz należytego komfortu, wskazać należy ponadto, że w świetle powszechnie przyjętych kryteriów i poglądów, akceptowanych przez społeczeństwo, nie narusza godności skazanego pobyt krótkotrwały w celi wymagającej remontu i nie odpowiadającej standardom estetycznym i użytkowym, jeżeli stanowi on incydentalny epizod, wynikający

z ogólnej trudnej sytuacji materialnej zakładów karnych, dotyczącej większości osób odbywających karę pozbawienia wolności, nie zaś z chęci poniżenia czy upokorzenia skazanego. Sąd zauważa, że w podobnych warunkach mieszka także część społeczeństwa. Wszystko to sprawia, że obiektywnie rzecz oceniając, w okolicznościach rozpoznawanej sprawy nie można uznać, by pobyt powoda w warunkach izolacji penitencjarnej, jako skazanego odbywającego karę pozbawienia wolności, mógł mieć wpływ na jego poczucie własnej wartości lub na oczekiwanie szacunku od innych ludzi. O naruszeniu dobra osobistego w postaci uchybienia godności osadzonego w zakładzie karnym nie można mówić w przypadku pewnych uciążliwości lub niedogodności związanych z samym pobytym w takim zakładzie, polegających np. na niższym od oczekiwanego standardzie celi czy urządzeń sanitarnych, bowiem dla wielu ludzi nie odbywających kary pozbawienia wolności warunki mieszkaniowe bywają często równie trudne. Godność skazanego przebywającego w zakładzie karnym nie jest naruszona, jeżeli odpowiada uznanym normom poszanowania człowieczeństwa (orzeczenie SN z dnia 20.12.2010 r. IV CSK 449/10, nie publ.).

Z uwagi na powyższe, Sąd doszedł do przekonania, że brak jest podstaw do zasądzenia na rzecz powoda jakiegokolwiek kwoty zadośćuczynienia, albowiem powód nie wykazał, aby doszło do naruszenia jego dóbr osobistych, w związku z warunkami odbywania kary. Sam dyskomfort spowodowany pobytym w warunkach izolacji nie może stanowić podstawy do sformułowania tezy, że doszło do naruszenia dóbr osobistych.

Do naruszenia tych dóbr dochodzi bowiem jedynie wówczas, gdy cierpienie i upokorzenie, jakiego doznaje pozbawiony wolności przekraczają nieunikniony element cierpienia wpisanego w kartę pozbawienia wolności. Rozwiewa to wątpliwości, co do tego, że niedogodności związane z przebywaniem we wskazanej jednostce penitencjarnej, wywołały u powoda tak duże cierpienia psychiczne i fizyczne, iż można by było przebywaniu w tych warunkach przypisać przymiot bezprawności.

Niewątpliwie powód nie przebywa w komfortowych warunkach i niewątpliwie może z tego powodu odczuwać pewną dolegliwość ale należy pamiętać, że powód odbywa karę pozbawienia wolności, a ta ze swej istoty jest dolegliwa. Należy zauważyć, że powód jest recydywistą penitencjarnym z uwagi na wielokrotną uprzednią karalność, a świadomość niedogodności związanych z pobytym w warunkach więziennych nie zniechęciły powoda do ponownego popełniania przestępstwa i powrotu w to samo miejsce. Przebywając w jednostce penitencjarnej powód musi liczyć się z ograniczeniem jego swobody, z koniecznością dostosowania się do regulaminów zawierających takie czy inne nakazy czy zakazy. Powód nie może oczekiwać, że wszystkie jego potrzeby będą natychmiast zaspokajane i to jeszcze adekwatnie do jego oczekiwań gdyż nie jest to możliwe ani uzasadnione. Wszystkie ciężące na pozwanym jako na podmiocie realizującym orzeczoną wobec powoda karę pozbawienia wolności są realizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami i przy pełnym poszanowaniu konstytucyjnych praw powoda.

Dochodząc w niniejszej sprawie określonych pozwem roszczeń na swoją rzecz powód nie wykazał aby pozwany wobec powoda istotnie dopuścił się naruszenia dóbr osobistych, nie wykazał też tak naprawę jakich ani też na czym dokładanie bezprawność działania pozwanego wobec osoby powoda miałyby polegać.

Mając na uwadze wszystkie podniesione powyżej okoliczności w ocenie Sądu należało uznać roszczenie powoda za nieudowodnione, co czyniło je nieuzasadnionym i prowadziło do oddalenia powództwa, o czym orzeczono w punkcie 1-szym sentencji wyroku.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu uzasadniała treść przepisu art.102 k.p.c. w zw. z art.108 § 1 zd. 1 k.p.c. Zgodnie z ostatnim z powołanych przepisów, Sąd obowiązany jest w orzeczeniu kończącym postępowanie orzec o jego kosztach. O kosztach procesu Sąd orzekł w oparciu o art.102 k.p.c., który przewiduje, iż w wypadkach szczególnie uzasadnionych Sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Powód był zwolniony od kosztów sądowych częściowo na mocy postanowienia z dnia 20 sierpnia 2015 roku (k.60). Powód został zwolniony od kosztów sądowych w części, tj. od opłaty od pozwu ponad kwotę 200 złotych. Biorąc pod uwagę jego sytuację rodzinną, osobistą, majątkową i dochody powoda, które to okoliczności legły u podstaw częściowego zwolnienia (vide oświadczenie powoda – k.29-31), Sąd nie obciążył powoda kosztami procesu oraz kosztami zastępstwa prawnego pozwanego, o czym orzeczono w punkcie 2-gim i 3-cim wyroku. Należało

zauważyć, iż powód jako osoba pozbawiona wolności, nie osiąga dochodów, ani też nie posiada majątku z którego pozwany mógłby się zaspokoić w przypadku zasądzenia na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego.